

Náklady a výnosy v roce 2023

- účetní a daňové aspekty

Ing. Petr Kout, CSc.

NÁKLADY - vybrané účty

D - daňový a účetní náklad Ú - pouze účetní náklad

501 - Spotřeba materiálu

- D** - spotřeba materiálu, spotřeba drobného hmotného majetku do výše ocenění 80 tis. Kč, spotřeba paliva, spotřeba pohonných hmot motorových vozidel zahrnutých v obchodním majetku poplatníka, najatých nebo pořízených na finanční leasing - doložená doklady a evidencí jízd, propagační a reklamní materiál (ZDP § 25 odst. 1 písm. t)), tiskopisy, kancelářské potřeby, knihy a časopisy, osobní ochranné pracovní prostředky a mycí, čistící a desinfekční prostředky, spotřeba náhradních dílů a součástí, vedlejší náklady související s pořízením materiálu, nákup pomůcek pro zkolení, úbytky a ztráty materiálu v rámci norem (ZDP § 25 odst. 2)
- Ú** - spotřeba pohonných hmot motorových vozidel zahrnutých v obchodním majetku poplatníka nebo najatých - uplatněná formou pauzálního výdaje na dopravu

502 - Spotřeba energie

- D** - spotřeba elektřiny, plynu, páry, vody

504 - Prodané zboží

- D** - pořizovací cena prodaného zboží, úbytky a ztráty v rámci norem (ZDP § 25 odst. 2), pořizovací cena pozemku do výše příjmu z prodeje u realitní kanceláře - fyzické osoby
- Ú** - pořizovací cena pozemku plynoucí příjmem z prodeje u realitní kanceláře - fyzické osoby

511 - Opravy a udržování

- D** - opravy a udržování majetku, včetně oprav vedoucích ke snížení hodnoty majetku do předchozího nebo provozuschopného stavu
- Ú** - náklady na opravy hrazené za jinou povinnou osobu (nájemcem za pronajímatele nebo pronajímatelem za nájemce, propachtovatelem za pachtýře nebo pachtýřem za propachtovatele)

512 - Cestovné

- D** - jízdné ve veřejnou dopravou (letenky, taxi, jízdenky atd.), náhrady za použití soukromého vozidla, stravné a kapesné, výdaje za ubytování, nutné vedlejší výdaje a další povinné náhrady v limitech podle ZDP § 24 odst. 2 písm. zh) a ZDP § 24 odst. 2 písm. k)
- Ú** - výdaje za pracovní cesty OSV u nesplnění podmínek ZDP § 24 odst. 2 písm. k)

513 - Náklady na reprezentaci

Ú - pohostění, obědování a dary obchodními partnery podle ZDP § 25 odst. 1 písm. t)

518 - Ostatní služby

D - spotřební ceny, poštovní služby, telekomunikační poplatky, nájemné za věci movité i nemovité, úplaty finančního leasingu, vstupné na veletrhy a výstavy, autorské honoráře, úklidové služby, praní prádla a čistění oděvu, odvoz odpadků, dezinfekce, péče o vozidla a jejich údržbu, zkolení, přednášky, expertízy, psaní a rozmnožování, vystavování exponátů na výstavách a veletrzích, parkovné - u vozidel s evidencí jízd, hlídací služby, celní odbavení, provize, náklady za inzerci, propagaci a reklamu v médiích, služby poradenské, právní a auditorské, drobný nehmotný majetek, služby nemateriální povahy, státní, výdaje, které nejsou technickým zhodnocením podle ZDP § 32a odst. 6 u nehmotného majetku pořízeného do roku 2020, resp. dlouhodobého nehmotného majetku podle účetních předpisů, doprava zaměstnanců do zaměstnání a ze zaměstnání třetí osobou, péče o ubytování zaměstnanců

Ú - nájemné a úplaty finančního leasingu při nesplnění podmínek ZDP, parkovné na pracovních cestách u motorových vozidel při uplatnění pauzálního výdaje na dopravu, výdaje, které jsou technickým zhodnocením podle ZDP § 32a odst. 6 u nehmotného majetku pořízeného do roku 2020, ale nejsou technickým zhodnocením dlouhodobého nehmotného majetku podle PVZÚ § 47 odst. 3

521 - Mzdové náklady

D - hrubé mzdy, odměny a prémie zaměstnanců

Ú - sražené pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné ve veřejného zdravotního pojištění a pojistné na důchodové spoření, které nebylo odvedeno do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období

522 - Příjmy společníků obchodní korporace ze závislé činnosti

D - hrubé příjmy, odměny a prémie společníků a jednatelů spol. s r.o., komanditistů komanditní společnosti, členů družstva a likvidátorů

Ú - sražené pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné ve veřejného zdravotního pojištění, které nebylo odvedeno do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období

523 - Odměny členům orgánů obchodní korporace

D - hrubé odměny členů statutárních a dalších orgánů obchodní korporace

Ú - sražené pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, pojistné ve veřejného zdravotního pojištění, které nebylo odvedeno do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období

524 - Zákonné sociální pojistění

D - pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné ve veřejného zdravotního pojištění za podmínky, že bylo zapláceno nejpozději do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období

Ú - pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné ve veřejného zdravotního pojištění, které nebylo zapláceno do konce měsíce následujícího po uplynutí zdaňovacího období

525 - Ostatní sociální pojistění

Ú - zdravotní a sociální pojištění nad limit zákonného

526 - Sociální náklady individuálního podnikatele

Ú - pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné ve veřejného zdravotního pojištění individuálního podnikatele (OSV), společníka ve veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti

527 - Zákonné sociální náklady

D - příspěvky na stravování zaměstnanců v nepeněžitelném plnění zajižované prostřednictvím jiných subjektů ve výši podle ZDP § 24 odst. 2 písm. j) bod 4 nebo peněžitý příspěvek na stravování bez omezení výše, pracovní právní nároky zaměstnanců vyplývající z kolektivní smlouvy nebo vnitřního předpisu podle ZDP § 24 odst. 2 písm. j) bod 5, částka příspěvku zaměstnavatele na soukromé zdravotní pojištění, na penzijní pojištění a na penzijní připojištění se státním příspěvkem zaměstnance, zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání podle vyhlášky č. 125/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů, provoz vlastních vzdělávacích zařízení nebo náklady spojené s odborným rozvojem zaměstnanců podle např. zákoníku práce § 230 a na rekvalifikaci zaměstnanců podle zákona o zaměstnanosti, pokud souvisejí s podnikatelskou činností zaměstnavatele, motivací příspěvek podle ZDP § 24 odst. 2 písm. zu)

528 - Ostatní sociální náklady

Ú - částka příspěvku na stravování hrazená zaměstnavatelem v nepřesnějším plnění nad limit stanovený ZDP, příspěvky na kulturní potřeby, knihy, sportovní akce, možnost využívat rekreaci, zdravotnická a vzdělávací zařízení, předzkolní zařízení, závodní knihovny, tělovýchovná a sportovní zařízení, s výjimkou zařízení uvedených v ZDP § 24 odst. 2 písm. j) bodech 1 a 3, poskytnutí rekreace, vjetní zájezd, které je u zaměstnance osvobozeno od daně podle ZDP § 6 odst. 9 písm. d), nealkoholické nápoje poskytnuté zaměstnancem ke spotřebě na pracovišti, nadlimitní částky motivací příspěvku podle ZDP § 24 odst. 2 písm. z)

531 - Daň silniční

D - silniční daň (příspěvek) placená v tuzemsku poplatníkem a zaplacená silniční daň v případech podle ZDP § 24 odst. 2 písm. u)

Ú - silniční daň placená v tuzemsku za jiného poplatníka

532 - Daň z nemovitých věcí

D - zaplacená daň z nemovitých věcí poplatníkem

Ú - neuhrazená částka daně z nemovitých věcí nebo daň zaplacená za jiného poplatníka

538 - Ostatní daně a poplatky

D - zaplacená daň z příjmu podle ZDP § 24 odst. 2 písm. ch) a u), daň z přidávané hodnoty (například dodatečně vyměřená DPH související s daňovými náklady, neuplatněný odpočet DPH po úpravě koeficientem), daně zaplacené v zahraničí s výjimkou daní z příjmu a obdobných daní zaplacených v zahraničí, poplatky (příspěvek) správní, soudní, za použití dálnic a rychlostních silnic (silniční poplatek), místní, za rozhlas a televizi, úplaty za znečištění ovzduší a za vypouštění odpadních vod

Ú - dodatečně vyměřená DPH nesouvisející s daňovými náklady, daně a poplatky zaplacené za jiného poplatníka s výjimkou uvedenou v § 24 odst. 2 písm. ch) a u), daň z příjmu fyzických osob a daň z příjmu právnických osob a obdobné daně zaplacené v zahraničí s výjimkou uvedenou v § 24 odst. 2 písm. ch)

541 - Z statková cena prodaného dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

D - z statková cena (sdaňová), prodaného nehmotného a hmotného majetku, poizovací cena pozemku s výjimkou stavby, která je jeho součástí, u OSV do výze příjmu z prodeje, poizovací cena neodpisovaného hmotného majetku do výze příjmu z prodeje, sdaňová z statková cena p eú tovaného technického zhodnocení nájemcem do výze náhrady

Ú - účetní zůstatková cena plynoucí z vyvolání daňovou zůstatkovou cenu prodaného nehmotného a hmotného majetku, po izovací cena pozemku u OSV plynoucí příjmem z prodeje, po izovací cena neodpisovaného hmotného majetku plynoucí příjmem z prodeje, s daňová zůstatková cena plynoucí z vyvolání technického zhodnocení nájemcem plynoucí náhradu

542 - Prodaný materiál

D - po izovací cena prodaného materiálu

543 - Poskytnuté dary

Ú - poskytnuté nepeněžité dary (včetně darů podle ZDP § 15 a § 20, které je možné odečíst od základu daně z příjmů), včetně DPH, pokud vzniká povinnost je přiznat

544 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení

D - zaplacené sankce ze smluvních vztahů (smluvní pokuty, úroky z prodlení apod.) za porušení obchodních smluv, plynoucí z právních podmínek, pozdní úhradu faktur atd.

Ú - nezaplacené sankce ze smluvních vztahů (smluvní pokuty, úroky z prodlení apod.)

545 - Ostatní pokuty a penále

Ú - sankce vyvolané správními orgány včetně správce daně nebo zdravotní pojistovnou (penále, úroky z prodlení, pokuty za nesplnění povinností nepeněžité povahy - například registrační a oznamovací povinnosti, pokuty za pozdní předložení daňového tvrzení podle daňového řádu), úroky za posekání daní a cla, přírůstky k základním sazbám poplatků za znečištění ovzduší a k základním úplatům za vypouštění odpadních vod

546 - Odpis pohledávky

D - odpis nebo postoupení pohledávky plynoucí z splnění podmínek podle ZDP § 24 odst. 2 písm. s) a písm. y)

Ú - hodnota pohledávky plynoucí z postoupení a odpis pohledávky plynoucí z nesplnění podmínek ZDP § 24 odst. 2 písm. s) a písm. y)

548 - Ostatní provozní náklady

D - pojistné vztahující se k provozní činnosti, pauzály vyplacené zaměstnancům podle zákoníku práce (například za opotřebení vlastního nářadí, za řízení a prostědky), výdaje, které nejsou technickým zhodnocením podle ZDP § 33 u hmotného majetku, náhrady z kod, náklady na provoz vlastního zařízení k ochraně životního prostředí, na hygienické vybavení pracovišť, bezpečnost a ochranu zdraví plynoucí z práce, na zabezpečení požární ochrany, příspěvky profesním komorám, Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky podle ZDP § 24 odst. 2 písm. d), částky

odváděné do státního rozpočtu z titulu nesplnění povinného podílu zaměstnanců se zdravotním postižením podle zákona o zaměstnanosti, likvidace zásob podle ZDP § 24 odst. 2 písm. z), náklady exekuce podle ZDP § 24 odst. 2 písm. p), zaokrouhlovací rozdíly

Ú - úlénské příspěvky hrazené příjemci, u kterého jsou osvobozené od daní, náhrady při pracovních úrazech a nemocech z povolání, náhrady zaměstnancům nad rozsah podle ustanovení ZDP § 6 odst. 8, výdaje, které jsou technickým zhodnocením podle ZDP § 33 u hmotného majetku, ale nejsou technickým zhodnocením dlouhodobého hmotného majetku, pojistné hrazené za členů statutárního a dalšího orgánu právnické osoby z titulu odpovědnosti za škodu způsobenou společností při výkonu funkce, peněžité tresty, které jsou ukládány v rámci trestního řízení

549 - Manka a škody

D - manka a škody na majetku do výše náhrad, škody ze živelních pohrom (ZDP § 25 odst. 2 a ZDP § 24 odst. 10) a škody způsobené podle potvrzení policie neznámým pachatelem, u právnické osoby do výše daňové z statkové ceny hmotného a nehmotného majetku

Ú - manka a škody na majetku přesahující výši náhrad, účetní z statková cena přesahující daňovou z statkovou cenu vyuzitého nehmotného a hmotného majetku v důsledku škody

551 - Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

D - odpisy ve výši daňových odpisů hmotného a nehmotného majetku, účetní odpisy podle ZDP § 24 odst. 2 písm. v), daňová z statková cena zlikvidovaného majetku, z statková cena příslušných celků trvalých porostů a dospělých zvířat podle přílohy č. 1 zákona při jejich vyuzité

Ú - částky účetních odpisů, které přesahují daňové odpisy, účetní z statková cena zlikvidovaného majetku, který lze daňově odpisovat, přesahující daňovou z statkovou cenu

552 - Změna na stavu rezerv podle zvláštních právních předpisů

D - tvorba a zúčtování rezerv podle ZoR (např. na opravy hmotného majetku, přístrojů, techniky atd.), kde její sadaňová výše odpovídá účetní hodnotě

Pozn. Např. u rezervy na opravy hmotného majetku při komponentním odpisování nebo u rezervy na nakládání s elektroodpadem ze solárních panelů uvedených na trh do dne 1. ledna 2013 bude odlišný dopad na výsledek hospodaření a základ daní

554 - Změna na stavu ostatních rezerv

Ú - tvorba a zúčtování ostatních rezerv podle vnitropodnikových předpisů (rezerva na záruční opravy, soudní spory, nevyužívané sankce ze závazkových vztahů atd.)

555 - Zúčtování komplexních nákladů p ítých období

D - zúčtování komplexních nákladů (nap . na dlouhodobou propagaci, technický rozvoj apod.)

D - zúčtování komplexních nákladů (nap . na dlouhodobou propagaci, technický rozvoj apod.), které nelze uznat jako daňové

558 - Zm na stavu zákonných opravných položek

D - tvorba a zúčtování opravných položek k pohledávkám podle ZoR § 8 (za dlužníky v insolvenčním řízení), ZoR § 8a (splatným po 31. 12. 1994), ZoR § 8b (z titulu ručení za celní dluh) a ZoR § 8c (ve jmenovité hodnotě při vzniku do 30 000 Kč)

559 - Zm na stavu opravných položek

Ú - tvorba a zúčtování opravných položek souvisejících s p íchodným snížením ocenění zjištěným při inventarizaci u dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku (v případě trvalého snížení ocenění se ú tuje o mimořádném odpisu na účtech oprávek ú t. sk. 07, 08), zásob (v případě snížení ocenění trvalého charakteru se ú tuje na účtet 548 - Ostatní provozní náklady) a pohledávek

561 - Prodané cenné papíry a podíly

D - hodnota prodaných cenných papírů a podílů podle ZDP § 24 odst. 2 písm. r), w), ze)

Ú - hodnota prodaných cenných papírů a podílů p íevyzující zákonné limity

562 - Úroky

D - úroky z úvěrů a zálojek, resp. úvěrového finančního nástroje (s výjimkou uvedenou v ZDP § 25 odst. 1 písm. a) a w), úroky zaplacené v íiteli - fyzické osobě, která neú tuje v ú etnictví (ZDP § 24 odst. 2 písm. zi)

Ú - úroky p íevyzující zákonné limity zejména podle ZDP § 25 odst. 1 písm. w), nezaplacené úroky v íiteli - fyzické osobě, která neú tuje v ú etnictví (ZDP § 24 odst. 2 písm. zi)

563 - Kurzové ztráty

D - kurzové ztráty vznikající v průběhu účetního období a při uzavírání účetních knih

564 - Náklady z p íecenění majetkových cenných papírů

D - zm na reálné hodnoty (oceňovací rozdíl) cenných papírů k obchodování, podílového listu a cenného papíru p íedstavujícího ú ast na základním kapitálu investičního fondu

565 - Poskytnuté dary

Ú - poskytnuté peněžní dary v etní dar ve smyslu ZDP § 15 a § 20, které je možné odečíst od základu daně z příjmů

568 - Ostatní finanční náklady

D - bankovní poplatky, náklady spojené se získáním bankovních záruk

Ú - změna reálné hodnoty (oceňovací rozdíl) u pohledávek, které poplatník nabyl a uřídil k obchodování, poplatky patřící do finančních výdajů podle ZDP § 25 odst. 1 písm. w)

569 - Manka a škody na finančním majetku

D - manka a škody na finančním majetku do výše náhrad, škody ze živelních pohrom (ZDP § 25 odst. 2 a § 24 odst. 10) a škody způsobené podle potvrzení policie neznámým pachatelem

Ú - manka a škody na finančním majetku přesahující výši náhrad

581 - Změna stavu nedokončené výroby

D - změna stavu, technologické a technické úbytky podle ZDP § 25 odst. 2

582 - Změna stavu polotovarů

D - změna stavu, technologické a technické úbytky podle ZDP § 25 odst. 2

583 - Změna stavu výrobků

D - změna stavu, technologické a technické úbytky podle ZDP § 25 odst. 2, předání do vlastních prodejen

584 - Změna stavu mladých a ostatních zvířat

D - změna stavu a nezávislé úhyny zvířat podle ZDP § 25 odst. 2

585 - Aktivace materiálu a zboží

D - hodnota vyrobeného materiálu předaného na sklad a zboží předaného do vlastních firemních prodejen apod.

586 - Aktivace vnitropodnikových služeb

D - aktivace vnitropodnikové opravy a jiných služeb

587 - Aktivace dlouhodobého nehmotného majetku

D - aktivace dlouhodobého nehmotného majetku vyrobeného ve vlastní režii

588 - Aktivace dlouhodobého hmotného majetku

D - aktivace dlouhodobého hmotného majetku vyrobeného ve vlastní režii

VÝNOSY - vybrané úřady

Z - zdanitelný výnos N - nezdanitelný výnos

601 - Tržby za vlastní výrobky

Z - tržby za vlastní výrobky od tuzemských a zahraničních odběratel

602 - Tržby z prodeje služeb

Z - tržby za služby

N - autorské honoráře fyzických osob z tuzemska zdaněné u zdroje srážkou, licenční poplatky osvobozené od daně z příjmů

604 - Tržby za zboží

Z - tržby za zboží od tuzemských a zahraničních odběratel

641 - Tržby z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

Z - výnosy z prodeje dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku

642 - Tržby z prodeje materiálu

Z - výnosy z prodeje materiálových zásob

643 - Píjaté dary

Z - píjaté nepení dary zahrnované do základu daně

N - píjaté nepení dary osvobozené od daně z příjmů

644 - Smluvní pokuty a úroky z prodlení

Z - zaplacené smluvní pokuty, úroky z prodlení a jiné sankce ze závazkových vztahů

N - nezaplacené smluvní pokuty, úroky z prodlení a jiné sankce ze závazkových vztahů

645 - Výnosy z postoupených pohledávek

Z - tržba za postoupené pohledávky

646 - Výnosy z odepsaných pohledávek

Z - inkasa pohledávek, které byly odepsány daňově

N - inkasa pohledávek, které byly odepsány nedáňově (ZDP § 23 odst. 4 písm. d))

648 - Ostatní provozní výnosy

Z - náhrady soudních poplatků, náhrady za manka a škody, inventarizační přebytky majetku, dotace k provozním nákladům, zaokrouhlovací rozdíly

N - náhrady související s nedáňovými náklady, prominuté příspěvky daně a jiné sankce

661 - Tržby z prodeje cenných papírů a podílů

Z - tržby z prodeje dlouhodobých a krátkodobých cenných papírů a podílů

N - tržby z prodeje podílů osvobozených od daně z příjmů

662 - Úroky

Z - přijaté úroky

N - úroky osvobozené od daně z příjmů

663 - Kurzové zisky

Z - kurzové zisky vznikající v průběhu účetního období a při uzavírání účetních knih

664 - Výnosy z prodeje majetkových cenných papírů

Z - změna reálné hodnoty (oceňovací rozdíl) cenných papírů k obchodování, podílového listu a cenného papíru představujícího účast na základním kapitálu investičního fondu

665 - Výnosy z dlouhodobého finančního majetku

Z - výnosy (podíly na zisku, úroky apod.) z dlouhodobého finančního majetku

N - výnosy (podíly na zisku, úroky apod.) z dlouhodobého finančního majetku osvobozené od daně z příjmů nebo zdaňované srážkou u zdroje

666 - Výnosy z krátkodobého finančního majetku

Z - výnosy (podíly na zisku, úroky apod.) z krátkodobého finančního majetku

N - výnosy (podíly na zisku, úroky apod.) z krátkodobého finančního majetku osvobozené od daně z příjmů nebo zdaňované srážkou u zdroje

668 - Ostatní finanční výnosy

Z - ostatní finanční výnosy, náhrady manka a zkorodace a poplatky na finančním majetku, dotace k finančním nákladům

N - náhrady související s nedávanými náklady, prominuté poplatky za služby daně a jiné sankce

669 - Přijaté dary

Z - přijaté peněžní dary zahrnované do základu daně

N - přijaté peněžní dary osvobozené od daně z příjmů